

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 15/16.03.2021 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 16.03.2021г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Ирина Недева
Александър Кашъмов
Илия Вълков

(Гена Трайкова се отвежда)

изслуша доклад по жалба вх. № 07 - 064/2020 г. на Г.К. от гр. София по повод участие на социолога К. С. в предаването „Лице в лице“ на БТВ на 18.12.2020 и публикация на интернет сайта на БТВ под заглавие „К.С.: Изборите ще бъдат най-вероятно през април“¹, в които според жалбоподателя е извършено нарушение на Етичния кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. No 07-064/2020 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии, осъществено с текст и видео в телевизионна програма и на сайта на телевизия БТВ.
2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими реквизити.
3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени на доставчика.
4. По повод жалбата е постъпило писмено становище от БТВ в срока, определен в правилника.

II. ЖАЛБА

В жалбата Г.К. твърди, че в предаването Лице в лице на БТВ г-н К. С. е направил груби фактологически грешки, а г-жа Р., която отразява темата повече от 8 месеца, не го

¹ <https://btvnovinite.bg/predavania/lice-v-lice/kancho-stojchev-izborite-shte-badat-naj-verojatno-prez-april.html>

прекъсва и не го коригира (11-14 минута). Приведени са следните примери:

1. „Вирусът го има и винаги го е имало. Това, че ние сме го открили по-късно и че, той мутира е съвсем друг въпрос“. Това твърдение не се подкрепя от нито една научна публикация.

2. Има „достатъчно надеждни статистически анализи, които показват, че малко или повече разпространението на този вирус е еднотипно по целия свят. Абсолютно еднотипно. Пак казвам, малко или повече, но като цяло по един и същи начин се разпространява и изобщо не зависи от никакви мерки. Ето например Германия премина през почти месец на локдаун и има увеличаване. Очевидно е безумна реакцията на обществото“. Според жалбоподателката разпространението на вируса в голяма степен зависи от противоепидемичните мерки и статистически данни доказват това.

3. „Неглижираме болести, при които смъртността е десетки пъти по-голяма“. Според Г.К. в момента ковид е по-смъртоносен от цели класове болести в България, а вероятно няма по-смъртоносна болест от ковид.

4. „Другата твърда статистическа цифра, която излиза и никъде не съм срещал нищо друго, говоря за глобален мащаб, е 0.3 смъртност. Всеки епидемиолог ще каже, че това е много нисък показател“ „с изключение на мъничкото тежки случаи, това заболяване е леко“. Според Г.К. смъртността от ковид зависи от възрастовата и половата структура на населението и от състоянието на здравната система. Глобалната оценка не е релевантна. Оценката за смъртността в страните от Източна Европа е 1.45% или пет пъти по-висока от това, което твърди г-н С.

5. „При много от грипите, през които преминаваме, смъртността е 0.5, 0.6 и достигат до 1, да не говорим за 1%. Според Г.К. има много публикации, които доказват, че смъртността от ковид е много по-висока от грип. Тя посочва, че в България смъртността от ковид е 10 пъти по-висока от нормален грипен сезон и четири пъти по-висока от най-смъртоносната епидемия на сезонен грип, която някога е регистрирана.

Жалбоподателя твърди, че посочените публикации са в нарушение на Етичния кодекс на българските медии. За данните, на които се позовава, тя е посочила и връзки към статистически данни в интернет.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

1. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОСТОВЕРНА ИНФОРМАЦИЯ НА ОБЩЕСТВОТО,

1.1 Точност,

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.,

1.1.2 Няма да публикуваме информация, за която знаем, че е невярна.,

1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В становището на БТВ по жалба с вх.№07-064 се твърди, че жалбата е неоснователна, защото:

- Предаването „Лице в лице“ се излъчва на живо в програма bTV, включително и изданието на 18.12.2020 г.

- Излъчват се различни гледни точки и мнения, т.е. търси се плурализъм на гледните точки с цел най-пълно и всеобхватно информиране на зрителската аудитория;
- В цитираното издание гост на водещата Ц. Р. е г-н К. С. по актуалната тема за предстоящото организиране и провеждане на парламентарни избори през пролетта на 2021 г. Темата на разговора са препятствията и обстоятелствата, които следва да бъдат взети предвид при определяне датата на провеждане на изборите, насрочването на изборите. Акцентира се и върху политическите формации, които по социологически изследвания се предполага да получат гласове и техни представители да бъдат избрани като депутати в предстоящия нов парламент. Характерът на гостуването е свързан с политическата обстановка и като специалист в тази област г-н С. е коментирал политическата ситуация в България и отражението на Covid – 19 върху нея през изминалата 2020 г. и неговото евентуално отражение върху политическата обстановка през 2021 г.
- В края на предаването гостът е изложил свое мнение на неспециалист, коментирайки от негова гледна точка, какво е неговото виждане за значението на Covid – 19 и предприетите във връзка с ограничаването на пандемията мерки върху политическия и социален живот на гражданите. Базирайки се на статистически данни, както сам посочва в интервюто си. Паралелно, в хода на разговора, видно от видео съдържанието, водещата Ц. Р. в съответствие с етичните правила е подлагала под съмнение изказаното от г-н С. мнение, задавала е въпроси и представяла други мнения.

Според становището „свободата на изразяване на мнение, от своя страна, не се ограничаваша от задължението то да бъде точно и непременно, базирано на доказателства, а е ограничено от това до каква степен могат да бъдат нарушени правата на други граждани, какъвто не се явява настоящият случай. Изискванията на демократичния плурализъм са тези, които са в основата на представянето, посредством способите на журналистиката и медиите, на различните гледни точки.“

С оглед изложеното, завършва Становището, не е извършено нарушение на Етичния кодекс на българските медии и подадената жалба се явява неоснователна.

V. ФАКТИ

К. С. е социолог, чест гост в предавания, свързани с избори и предизборни прогнози. В случая темата, по която е поканен, е изведена и в заглавието на публикацията на БТВ – дали датата на парламентарните избори ще се отрази върху резултатите и структурата на бъдещия парламент, след като президентът е огласил неофициално датата 28 март 2021 г.

Основното съобщение от това гостуване е, че според Г. С. датата на изборите ще е през април. Аз съм 99 на сто сигурен, че това няма да е датата, казва С., ще се търси дата в рамките на април, но резултатите ще зависят и от много други фактори. Голям проблем ще е и събиране на изборна администрация за 12 хиляди секции, ще трябва да се намерят едни 100 хиляди души. Има броещи седмици до изборите, трябва да се създадат предпоставки всеки да може да упражни право на глас.

Той анализира и връзката между изборна активност и резултати, евентуално изборите като преброяване на твърдите ядра при ниско гласуване, като прогнозира и изборната активност около 50 на сто, нито ниска колкото в Румъния, нито висока.

Коментира и очакването за стабилно мнозинство, което да излъчи кабинет, нов председател на Народното събрание и т.н. прогнозира правителство с къс мандат около 18 месеца.

Накратко, това е разговорът, в който С. има опит, и само периферно, като един от факторите, свързани с изборната активност, се засяга ситуацията на пандемия.

VI. МОТИВИ

Комисията за журналистическа етика вече е имала възможност да обърне в своите решения внимание върху факта, че медиите дължат **изключително внимание към всички компоненти на новинарството**: изборът на източници на информация, актуалност, пълнота и точност на данните, подборът на участници, излаганите сравнителни данни и оценки на мерките за противодействие на епидемията и др.

- 1) **Изборът на събеседник** в случая се определя от основния въпрос, който медията би желала да обсъди и за който има информационен повод – изказването на президента за евентуална дата на изборите. От тази гледна точка социологът К.С. е релевантен избор, поканен на разумно основание.
- 2) К.С. е **събеседник в живо предаване** на електронна медия. Живите предавания налагат по-високи изисквания към участващите журналисти. **Очаква се те да бъдат подготвени за участието на всеки събеседник**. Те трябва да са запознати из основи с фактите в областите, които ще бъдат засегнати в разговора, за да могат своевременно да поставят уточняващи или допълващи въпроси, както и да изразят критични позиции към недостатъчно добре защитени тези от гостите. В случая подготовката на водещата е съсредоточена върху темата избори, не върху актуални данни за развитието на пандемията.
- 3) Наистина, С. засяга и разпространението на пандемията, като твърди, че малко или повече ходът на пандемията е слабо свързан с прилаганите мерки, и се опитва да изложи възглед: „**моята теза е**, че тази болест е в главите ни“ и че става дума за „ограничаване на свободата ни“. С. развива идея, че има непропорционално ограничаване на свободата на ограничаване, нарича някои обратни идеи „глупости“ - това се случва в самия финал на участието и водещата благодари за участието, без дори да даде възможност на С. да развие тезата си.

КЖЕ приема, че събеседникът е адекватен за темата, че водещата задава въпроси в областта на експертизата на госта, а само периферно се засяга въпросът за ковид и значението му. Относно твърденията на С. в тази част КЖЕ взе предвид, че:

а)) това **не е област, в която аудиторията смята, че С. е авторитет**, и неговите неточности и евентуални фактически грешки няма да са първостепенен източник на информация;

- б)) той изрично посочва, че става дума за мнение – „моята теза е“ – след което излага възгледи и цитира числа, възможно не всички от които са верни;
- в)) водещата ограничава аргументацията на С., като дава край на тази част от предаването.

РЕШЕНИЕ:

Като взе предвид изложеното, КЖЕ намира, че жалбата е неоснователна и отсъства нарушение на Етичния кодекс на българските медии по всички твърдени разпоредби.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

Изпълнителен директор на

Фондация НСЖЕ :

Адриана Попова